



POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autorka práce: Bc. Milada Vanková

Název práce: Postoje aktérů vzdělávací politiky k politice zavedení poplatků za studium na veřejných vysokých školách v ČR

Autor posudku: Doc. PhDr. Arnošt Veselý, PhD.

Autorka si pro svoji diplomovou práci zvolila zajímavé a velmi aktuální téma. Přes jeho frekvencovanost v odborných diskusích (včetně například závěrečných studentských prací) jej přitom dokázala uchopit z jiného aspektu než je obvyklé. V centru práce se totiž ocitli aktéři a vývoj jejich postojů. Studentka na práci pracovala soustavně a dlouhodobě. V první řadě je třeba ocenit velké množství pramenů a zdrojů informací, které zpracovala. Šíře záběru je asi nejlépe vidět v analýze událostí (na straně 83-85). Právě v nezvyklém propojení časového vývoje postoje aktérů také spočívá hlavní přidaná hodnota práce.

Ačkoli celkově jde o práci vcelku zdařilou, je zde také několik problematických míst. Za prvé je to samotné vymezení předmětu zkoumání. Studentka operuje s různými pojmy: cost-sharing, školné, poplatky za studium, zápise atd. Z kontextu je patrné, že je považuje za synonyma, sama ovšem zároveň uvádí (strana 4 i 24), že někteří autoři mezi těmito pojmy rozlišují. Bylo by dobré toto nějak ujasnit a používat pojmy konzistentně v celé práci. Druhý problém spatřuji ve strukturaci práce. Ačkoli celkově je práce dobře strukturovaná, kapitola 2 označená jako „Teoretická a jiná východiska“ je poněkud nesourodým souborem, jak skutečných teorií, tak přehledu o terciárním vzdělávání v ČR.

Třetím problematickým bodem, a podle mého názoru nejzávažnějším, je metodologie práce. Ta je založena výhradně na analýze dokumentů a sekundární analýze dat. Studentka neuskutečnila žádné rozhovory, ani žádný jiný sběr primárních dat. Důsledkem ale je, že práce často směřuje spíše do šířky než do hloubky. Je zřejmé, že hlavním důvodem byly praktické okolnosti. Přesto by bylo dobré, kdyby tyto limity dokázala nějak více reflektovat. Také by měla uvést, co to znamená „hloubková analýza obsahu sdělení oficiálních dokumentů ...“ (strana 47).

Pokud jde o formální náležitosti, práce je psána poměrně kultivovaně a docela pečlivě, byť se projevil fakt, že čeština není jejím prvním jazykem (pár hrubých pravopisných chyb). Závažnější je pak fakt, že nemálo publikací uváděných v textu, není v závěrečném seznamu literatury (např. Barr 1989, 1999, 2001; Johnstone 1991, 1992, 2001, 2002; Ollsen 2004; Turnovec 2004; Musgrave



1994; Pearce 1995; Education at Glance 2010). Vůbec s citacemi má autorka problém: nikoli, že by je neuváděla, ale občas je neuvádí zcela přesně (např. Education at Glance má být citováno jako korporátní citace OECD, práce Šimoníka pod tabulkou na straně 73 zase nikoli jako Sociologický časopis).

Pokud jde o věcný obsah, autorka většinou přesvědčivě dokládá vývoj postojů daného aktéra. I zde jsou ovšem zřejmé limity metody sběru dat, které neumožňují některé věci blíže vysvětlit a pochopit názory jednotlivých aktérů. Autorka například uvádí, že názory aktérů byly během času nestabilní, už ovšem není s to říci, proč tomu tak bylo. Hloubkové rozhovory by také jistě odhalily, že zkoumaný aktér (např. Rada vysokých škol) není monolit, ale že obsahuje celou řadu tenzí a protichůdných názorů (což ostatně sama autorka uvádí). V této souvislosti by bylo velmi zajímavé zkoumat, do jaké míry se proměňují postoje některých klíčových jednotlivců, pokud se změny jejich institucionální role. Vysokoškolská politika v ČR přitom zahrnuje hned několik takových individuálních příběhů (např. prof. Zlatuška, prof. Wilhelm či nejnověji prof. Fiala). Stejně tak by bylo zajímavé se ptát i na individuální úrovni, proč někteří někdejší zastánci školného (např. prof. Zlatuška či prof. Höschl) v průběhu času změnili názory a zda to byl obecnější trend či nikoli.

Přes výše uvedené výhrady, ale celkově konstatuji, že práce splňuje nároky kladené na diplomovou práci a že byla zpracována odpovědně a v dostatečné kvalitě.

Otázky k obhajobě:

1. Proč docházelo ke změnám postojů MŠMT během času? Jaké hlavní faktory zde hrály roli?
2. Má vývoj postojů ke školnému paralelu k vývoji v zahraničí? Nakolik byla česká debata ovlivněna zahraničními zkušenostmi? Proč?

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě
a hodnotit ji známkou „velmi dobře“.**

Datum: 27. 5. 2012

Podpis: